

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Σχόλια (Aṭṭhakathā)

Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια (Sutta Piṭaka -
Aṭṭhakathā)

3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών - Σχόλια
(3. Saṃyutta Nikāya - Aṭṭhakathā)

1. Σχόλια για το βιβλίο με τους στίχους (1. Sagāthāvagga-
aṭṭhakathā)

2. Συνδεδεμένες ομιλίες με νεαρές θεότητες
(2. Devaputtasaṃyuttaṃ)

PaliVerse

3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών - Σχόλια

1. Σχόλια για το βιβλίο με τους στίχους

2. Devaputtasamyuttam

1. Paṭhamavaggo

1. Pathamakassapasuttavaṇṇanā

82. Devaputtasamyuttassa paṭhame devaputtoti devānañhi aṅke nibbattā purisā devaputtā nāma, itthiyo devadhītaro nāma honti. Nāmasasena apākaṭṭhāva “aññatarā devatā”ti vuccati, pākaṭṭhā “itthannāmo devaputto”ti. Tasmā heṭṭhā “aññatarā devatā”ti vatvā idha “devaputto”ti vuttaṃ. Anusāsanti anusiṭṭhiṃ. Ayaṃ kira devaputto bhagavatā sambodhito sattame vasse yamakapāṭihāriyaṃ katvā tīdasapure vassaṃ upagamma abhidhammaṃ desentena jhānavibhaṅge - “bhikkhūti samaññāya bhikkhu, paṭiññāya bhikkhū”ti. Evaṃ bhikkhuniddesaṃ kathiyamānaṃ assosi. “Evaṃ vitakketha, mā evaṃ vitakkayittha, evaṃ manasikarotha, mā evaṃ manasākattha. Idaṃ pajahatha, idaṃ upasampajja viharathā”ti. Evarūpaṃ pana bhikkhuovādaṃ bhikkhuanusāsanaṃ na assosi. So taṃ sandhāya - “bhikkhuṃ bhagavā pakāsesi, na ca bhikkhuno anusāsa”nti āha.

Tena hīti yasmā mayā bhikkhuno anusitṭhi na pakāsitāti vadasi, tasmā. Taññevettha paṭibhātūti tuyhevesā anusitṭhipakāsanā upaṭṭhātūti. Yo hi pañhaṃ kathetukāmo hoti, na ca sakkoti sabbaññutaññāṇena saddhiṃ saṃsanditvā kathetum. Yo vā na kathetukāmo hoti, sakkoti pana kathetum. Yo vā neva kathetukāmo hoti, kathetum na ca sakkoti. Sabbesampi tesaṃ bhagavā pañhaṃ bhāraṃ na karoti. Ayaṃ pana devaputto kathetukāmo ceva, sakkoti ca kathetum. Tasmā tasseva bhāraṃ karonto bhagavā evamāha. Sopi pañhaṃ kathesi.

Tattha subhāsitaṃ sikkhethāti subhāsitaṃ sikkheyya, catusaccanissitaṃ dasakathāvatthunissitaṃ sattatimsabodhipakkhiyanissitaṃ catubbidhaṃ vaṇṇasucaritameva sikkheyya. Samaṇūpāsanassa cāti samaṇehi upāsitaḥkamaṃ samaṇūpāsanaṃ nāma aṭṭhatimsabhedhaṃ kammaṭṭhānaṃ, tampi sikkheyya bhāveyyāti attho. Bahussutaṃ vā bhikkhūnaṃ upāsanaṃ tampi samaṇūpāsanaṃ. Tampi ‘kiṃ, bhante, kusala’ntiādinā pañhapucchanena paññāvuddhatthaṃ sikkheyya. Cittavūpasamaṃ cāti aṭṭhasamāpattivaseṇa cittavūpasamaṃ sikkheyya. Iti devaputtena tisso sikkhā kathitā honti. Purimaḥkamaṃ hi adhivāsikaṃ kathitā, duttiyaḥkamaṃ adhipaññasikkhā, cittavūpasamaṃ adhicittasikkhāti evaṃ imāya gāthāya sakalaṃ sāsanaṃ pakāsitameva hoti. Pathamaṃ.

2. Dutiyakassapasuttavaṇṇanā

83. Dutīye jhāyīti dvīhi jhānehi jhāyī. Vimuttacittoti kammaṭṭhānavimuttiyā vimuttacitto. Hadayassānupattinti arahattaṃ. Lokassāti saṅkhāralokassa. Anissitoti tanhādittthīhi anissito, tanhādittthiyo vā anissito. Tadānisamsoti arahattānisamso.

Idaṃ vuttaṃ hoti - arahattānisamso bhikkhu arahattaṃ patthento jhāyī bhaveyya, suvimuttacitto bhaveyya, lokassa udayabbayaṃ ñatvā anissito bhaveyya. Tantidhammo pana imasmiṃ sāsane pubbabhāgoti. Dutiyaṃ.

3-4. Māghasuttādivaṇṇanā

84. Tatiye māghoti sakkassetam nāmaṃ. Sveva vattena aññe abhibhavitvā devissariyaṃ pattoti vatrabhū, vatanāmakam vā asuraṃ abhibhavatīti vatrabhū. Tatiyaṃ.

85. Catuttham vuttatthameva. Catuttham.

5. Dāmalisuttavaṇṇanā

86. Pañcame na tenāsīate bhavanti tena kāraṇena yaṃ kiñci bhavaṃ na pattheti. Āyatapaggaho nāmesa devaputto, khīṇāsavassa kiccavosānaṃ natthi. Khīṇāsavena hi ādito arahattappattiyā vīriyaṃ kataṃ, aparabhāge mayā arahattaṃ pattanti mā tuṇhī bhavatu, tatheva vīriyaṃ daḷhaṃ karotu parakkamatūti cintetvā evamāha.

Atha bhagavā “ayaṃ devaputto khīṇāsavassa kiccavosānaṃ akathento mama sāsanaṃ aniyyānikaṃ katheti, kiccavosānamassa kathessāmī”ti cintetvā natthi kiccantiādimāha. Tīsu kira piṭakesu ayaṃ gāthā asaṃkiṇṇā. Bhagavatā hi aññattha vīriyassa doso nāma dassito natthi. Idha pana imaṃ devaputtaṃ paṭibāhitvā “khīṇāsavena pubbabhāge āsavakkhayatthāya araṇṇe vasantena kammaṭṭhānaṃ ādāya vīriyaṃ kataṃ, aparabhāge sace icchatī, karotu, no ce icchatī, yathāsukhaṃ viharatū”ti khīṇāsavassa kiccavosānadassanattaṃ evamāha. Tattha gādhanti patiṭṭhaṃ. Pañcamaṃ.

6. Kāmadassuttavaṇṇanā

87. Chaṭṭhe dukkaranti ayaṃ kira devaputto pubbayogāvacaro bahalakilesatāya sappayogena kilese vikkhambhento samaṇadhammaṃ katvā pubbūpanissayamandatāya ariyabhūmiṃ appatvāva kālaṃ katvā devaloke nibbatto. So “tathāgatassa santikaṃ gantvā dukkarabhāvaṃ ārocessāmī”ti āgantvā evamāha. Tattha dukkaranti dasapi vassāni...pe... satṭhipi yadetam ekantaparissuddhassa samaṇadhammassa karaṇaṃ nāma, tam dukkaraṃ. Sekhāti satta sekhā. Sīlasamāhitāti sīlena samāhitā samupetā. Tṭhitattāti patiṭṭhitasabhāvā. Evaṃ pucchitapañhaṃ vissajjetvā idāni uparipañhasamuṭṭhāpanattaṃ anagāriyupetassātiādimāha. Tattha anagāriyupetassāti anagāriyaṃ niggehabhāvaṃ upetassa. Sattabhūmikepi hi pāsāde vasanto bhikkhu vuḍḍhatarena āgantvā “mayhaṃ idaṃ pāpuṇātī”ti vutte pattacīvaraṃ ādāya nikkhamateva. Tasmā “anagāriyupeto”ti vuccati. Tuṭṭhīti catupaccayasantoso. Bhāvanāyāti cittavūpasamabhāvanāya.

Te chetvā maccuno jālanti ye rattindivaṃ indriyūpasame ratā, te dussamādahaṃ cittaṃ samādahanti. Ye ca samāhitacittā, te catupaccayasantosam pūrentā na kilamanti. Ye santuṭṭhā, te sīlam pūrentā na kilamanti. Ye sīle patiṭṭhitā satta sekhā, te ariyā maccuno jālasaṅkhātaṃ kilesajālaṃ chinditvā gacchanti. Duggamoti “saccametam, bhante, ye indriyūpasame ratā, te dussamādahaṃ samādahanti...pe... ye sīle patiṭṭhitā, te maccuno jālaṃ chinditvā gacchanti”. Kiṃ na gacchissanti? Ayaṃ pana duggamo bhagavā visamo maggoti āha. Tattha kiñcāpi ariyamaggo neva duggamo na visamo, pubbabhāgaṭṭhāpanāya panassa bahū parissayā honti. Tasmā

evaṃ vutto. Avaṃsirāti ñāṇasirena adhosirā hutvā papatanti. Ariyamaggaṃ ārohituṃ asamatthatāyeva ca te anariyamagge papatantīti ca vuccanti. Ariyānaṃ samo maggoti sveva maggo ariyānaṃ samo hoti. Visame samāti visamepi sattakāye samāyeva. Chaṭṭhaṃ.

7. Pañcālacaṇḍasuttavaṇṇanā

88. Sattame sambādheti nīvaraṇasambādhaṃ kāmagaṇasambādhaṃ dve sambādha. Tesu idha nīvaraṇasambādhaṃ adhippetāṃ. Okāsanti jhānassetāṃ nāmaṃ. Paṭilīnanisabhoti paṭilīnaseṭṭho. Paṭilīno nāma pahīnamāno vuccati. Yathāha - “kathaṇca, bhikkhave, bhikkhu paṭilīno hoti. Idha, bhikkhave, bhikkhuno asmimāno pahīno hoti ucchinnamūlo tālāvatthukato anabhāvaṃkato āyatiṃ anuppādadhammo”ti. Paccalatthaṃsūti paṭilabhiṃsu. Sammā teti ye nibbānapattiyā satīṃ paṭilabhiṃsu, te lokuttarasamādhināpi susamāhitāti missakajjhānaṃ kathitaṃ. Sattamaṃ.

8. Tāyanasuttavaṇṇanā

89. Atṭhame purāṇatitthakaroti pubbe titthakaro. Ettha ca titthaṃ nāma dvāsaṭṭhi diṭṭhiyo, titthakaro nāma tāsāṃ uppādako satthā. Seyyathidaṃ nando, vaccho, kiso, saṃkicco. Purāṇādayo pana titthiyā nāma. Ayaṃ pana diṭṭhiṃ uppādetvā kathaṃ sagge nibbattoti? Kammavāditāya. Esa kira uposathabhaddāni adāsi, anāthānaṃ vattaṃ paṭṭhapesi, patissaye akāsi, pokkharāṇiyo khaṇāpesi, aññampi bahuṃ kalyāṇaṃ akāsi. So tassa nissandena sagge nibbatta, sāsanaṃ pana niyyānikabhāvaṃ jānāti. So tathāgatassa santikaṃ gantvā sāsanaṃnucchavikā vīriyappaṭisaṃyuttā gāthā vakkhāmīti āgantvā chinda sotantiādimāha.

Tattha chindāti aniyamitaāṇatti. Sotanti taṇhāsotaṃ. Parakkammāti parakkamitvā vīriyaṃ katvā. Kāmeti kilesakāmeṃpi vatthukāmeṃpi. Panudāti nīhara. Ekattanti jhānaṃ. Idaṃ vuttaṃ hoti - kāme ajahitvā muni jhānaṃ na upapajjati, na paṭilabhatīti attho. Kayirā ce kayirāthenanti yadi vīriyaṃ kareyya, kareyyātha, taṃ vīriyaṃ na osakkeyya. Daḷhamenaṃ parakkameti daḷhaṃ enaṃ kareyya. Sithilo hi paribbājoti sithilagahitā pabbajjā. Bhiyyo ākirate rajanti atirekaṃ upari kilesarajaṃ ākirati. Akataṃ dukkaṭaṃ seyyoti dukkaṭaṃ akatameva seyyo. Yaṃ kiñcīti na kevalaṃ dukkaṭaṃ katvā katasāmaññaṃeva, aññampi yaṃ kiñci sithilaṃ kataṃ evarūpameva hoti. Saṃkiliṭṭhanti dukkarakārikavataṃ. Imasmiṃ hi sāsane paccayaṃhetu samādinnaḍḍhataṃgavataṃ saṃkiliṭṭhameva. Saṅkassaranti saṅkāya saritaṃ, “idampi iminā kataṃ bhavissati, idampi iminā”ti evaṃ āsaṅkitaparisaṅkitaṃ. Ādibrahmacariyikāti maggabrahmacariyassa ādibhūtā pubbapadhānabhūtā. Atṭhamaṃ.

9. Candimasuttavaṇṇanā

90. Navame candimāti candavimānavāsī devaputto. Sabbadhīti sabbesu khandhaāyatanādīsu. Lokānukampakāti tuyhampi etassapi tādisā eva. Santaramānovāti turito viya. Pamuñcasīti atītatthe vattamānavacanaṃ. Navamaṃ.

10. Sūriyasuttavaṇṇanā

91. Dasame sūriyoti sūriyavimānavāsī devaputto. Andhakāreti cakkhuviññāṇupattinivāraṇena andhabhāvakaraṇe. Virocatīti verocano. Maṇḍalīti maṇḍalasaṇṭhāno. Mā, rāhu, gilī caramantalikkheti antalikkhe caraṃ sūriyaṃ, rāhu,

mā gilīti vadati. Kiṃ panesa taṃ gilātīti? Āma, gilati. Rāhussa hi attabhāvo mahā, uccattanena aṭṭhayojanasatādhikāni cattāri yojanasahassāni, bāhantaramassa dvādasayojanasatāni, bahalattena cha yojanasatāni, sīsaṃ nava yojanasataṃ, nalāṭaṃ tiyojanasataṃ, bhamukantaraṃ paṇṇāsayajanaṃ, mukhaṃ dviyojanasataṃ, ghānaṃ tiyojanasataṃ, mukhādhānaṃ tiyojanasatagambhīraṃ hatthatalapādatalāni puthulato dviyojanasatāni. Aṅgulipabbāni paṇṇāsa yojanāni. So candimasūriye virocamāne disvā issāpakato tesam gamanavīthiṃ otarivā mukhaṃ vivarivā tiṭṭhati. Candavimānaṃ sūriyavimānaṃ vā tiyojanasatike mahānarake pakkhittaṃ viya hoti. Vimāne adhivatthā devatā maraṇabhayaatajjitā ekappahāreneva viravanti. So pana vimānaṃ kadāci hatthena chādeti, kadāci hanukassa heṭṭhā pakkhipati, kadāci jivhāya parimajjati, kadāci avagaṇḍakāraṃ bhuñjanto viya kapolantare ṭhapeti. Vegaṃ pana vāretuṃ na sakkoti. Sace vāressāmīti gaṇḍakaṃ katvā tiṭṭheyya, matthakaṃ tassa bhinditvā nikkhameyya, ākaḍḍhitvā vā naṃ onameyya. Tasmā vimānena saheva gacchati. Pajaṃ mamanti candimasūriyā kira dvepi devaputtā mahāsamayasuttakathanadivase sotāpattiphalaṃ pattā. Tena bhagavā “pajaṃ mama”nti āha, putto mama esoti attho. Dasamaṃ.

Paṭhamo vaggo.

2. Anāthapiṇḍikavaggo

1. Candimasasuttavaṇṇanā

92. Dutiyavaggassa paṭhame kacchevāti kacche viya. Kaccheti pabbatakacchepi nadīkacchepi. Ekodi nipakāti ekaggacittā ceva paññānepakkena ca samannāgatā. Satāti satimanto. Idaṃ vuttaṃ hoti - ye jhānāni labhitvā ekodī nipakā satā viharanti, te amakase pabbatakacche vā nadīkacche vā magā viya sotthiṃ gamissantīti. Pāranti nibbānaṃ. Ambujoti maccho. Raṇaṇjahāti kilesaṇjahā. Yepi jhānāni labhitvā appamattā kilese jahanti, te suttajālaṃ bhinditvā macchā viya nibbānaṃ gamissantīti vuttaṃ hoti. Paṭhamaṃ.

2. Veṇḍusuttavaṇṇanā

93. Dutīye veṇḍūti tassa devaputtassa nāmaṃ. Payirupāsīyāti parirupāsivā. Anusikkhareti sikkhanti. Siṭṭhipadeti anusīṭṭhipade. Kāle te appamajjantāti kāle te appamādaṃ karontā. Dutīyaṃ.

3. Dīghalaṭṭhisuttavaṇṇanā

94. Tatiye dīghalaṭṭhīti devaloke sabbe samappamāṇā tigāvutikāva honti, manussaloke panassa dīghattabhāvatāya evaṃnāmaṃ ahosi. So puññāni katvā devaloke nibbattopi tatheva paññāyi. Tatiyaṃ.

4. Nandanasuttavaṇṇanā

95. Catutthe gotamāti bhagavantam gottena ālapati. Anāvaṭanti tathāgatassa hi sabbaññutaññānaṃ pesentassa rukkho vā pabbato vā āvaritum samattho nāma natthi. Tenāha “anāvaṭa”nti. Iti tathāgataṃ thometvā devaloke abhisankhatapañhaṃ pucchanto kathaṃvidhantiādīmāha. Tattha dukkhamaticca iriyatīti dukkhaṃ atikkamitvā viharati. Sīlavāti lokiyalokuttarena sīlena samannāgato khīṇāsavo. Paññādayopi missakāyeva veditabbā. Pūjayantīti gandhapupphādīhi pūjenti. Catutthaṃ.

5-6. Candanasuttādivaṇṇanā

96. Pañcame appatitṭhe anālambeti heṭṭhā apatitṭhe upari anālambane. Susamāhitoti appanāyapi upacārenapi suṭṭhu samāhito. Pahitattoti pesitatto. Nandīrāgaparikkhīṇoti parikkhīṇanandīrāgo. Nandīrāgo nāma tayo kammābhisaṅkhārā. Iti imāya gāthāya kāmasaññāgahaṇena pañcorambhāgiyaṣaṃyojanāni, rūpaṣaṃyojanagahaṇena pañca uddhambhāgiyaṣaṃyojanāni, nandīrāgena tayo kammābhisaṅkhārā gahitā. Evaṃ yassa dasa ṣaṃyojanāni tayo ca kammābhisaṅkhārā pahīnā, so gambhīre mahoghe na sīdatīti. Kāmasaññāya vā kāmabhavo, rūpaṣaṃyojanena rūpabhavo gahito, tesam gahaṇena arūpabhavo gahitova, nandīrāgena tayo kammābhisaṅkhārā gahitāti evaṃ yassa tīsu bhavesu tayo saṅkhārā natthi, so gambhīre na sīdatītipi dasseti. Pañcamaṃ.

97. Chaṭṭhaṃ vuttatthameva. Chaṭṭhaṃ.

7. Subrahmasuttavaṇṇanā

98. Sattame subrahmāti so kira devaputto accharāsaṅghaparivuto nandanakīlikam gantvā pāricchattakamūle paññattāsane nisīdi. Taṃ pañcasatā devadhītarō parivāretvā nisinnā, pañcasatā rukkhaṃ abhiruḷhā. Nanu ca devatānaṃ cittavasena yojanasatikopi rukkho onamitvā hatthaṃ āgacchati, kasmā tā abhiruḷhāti. Khīḍḍāpasutatāya. Abhiruyha pana madhurassarena gāyitvā gāyitvā pupphāni pātentī, tāni gahetvā itarā ekatovaṇṭikamālādivasena ganthenti. Atha rukkhaṃ abhiruḷhā upacchedakakammavasena ekappahāreneva kālaṃ katvā avīcimhi nibbattā mahādukkhaṃ anubhavanti.

Atha kāle gacchante devaputto “imāsaṃ neva saddo suyyati, na pupphāni pātentī. Kahaṃ nu kho gatā”ti? Āvajjento niraye nibbattabhāvaṃ disvā piyavatthukasokena ruppamāno cintesi - “etā tāva yathākammena gatā, mayhaṃ āyusaṅkhāro kittako”ti. So - “sattame divase mayāpi avasesāhi pañcasatāhi saddhiṃ kālaṃ katvā tattheva nibbattitabba”nti disvā balavatarena sokena ruppi. So - “imaṃ mayhaṃ sokaṃ sadevake loke aññatra tathāgatā niddhamituṃ samattho nāma natthī”ti cintetvā satthu santikaṃ gantvā niccaṃ uttrastanti gāthamāha.

Tattha idanti attano cittaṃ dasseti. Dutiyapadaṃ purimasseva vevacanaṃ. Niccanti ca padassa devaloke nibbattakālato paṭṭhāyāti attho na gahetabbo, sokuppattikālato pana paṭṭhāya niccanti veditabbaṃ. Anuppannesu kicchesūti ito sattāhaccayena yāni dukkhāni uppajjissanti, tesu. Atho uppatitesu cāti yāni pañcasatānaṃ accharānaṃ niraye nibbattānaṃ diṭṭhāni, tesu cāti evaṃ imesu uppannānuppannesu dukkhesu niccaṃ mama uttaraṃ cittaṃ, abbhantare ḍayhamāno viya homi bhagavāti dasseti.

Nāññatra bojjhā tapasāti bojjaṅgabhāvanañca tapoguṇaṇca aññatra muñcitvā sotthiṃ na passāmīti attho. Sabbanissaggāti nibbānato. Ettha kiñcāpi bojjaṅgabhāvanā paṭhamam gahitā, indriyaṣaṃvaro pacchā, atthato pana indriyaṣaṃvarova paṭhamam veditabbo. Indriyaṣaṃvare hi gahite catupārisuddhisīlaṃ gahitaṃ hoti. Tasmīṃ patitṭhito bhikkhu nissayamuttako dhutaṅgasaṅkhātāṃ tapoguṇaṃ samādāya araññaṃ pavisitvā kammaṭṭhānaṃ bhāvento saha vipassanāya bojjaṅge bhāveti. Tassa ariyamaggo yaṃ nibbānaṃ ārammaṇaṃ katvā uppajjati, so “sabbanissaggo”ti bhagavā catusaccavasena desanaṃ vinivattesi. Devaputto desanāpariyosāne sotāpattiṃphale patitṭhahīti. Sattamaṃ.

8-10. Kakudhasuttādivaṇṇanā

99. Aṭṭhame kakudho devaputtoti ayaṃ kira kolanagare mahāmoggallānattherassa upaṭṭhākaputto daharakāleyeva therassa santike vasanto jhānaṃ nibbattetvā kālaṅkato, brahmaloke uppajji. Tatrāpi naṃ kakudho brahmātveva sañjānanti. Nandasīti tussasi. Kiṃ laddhāti tuṭṭhi nāma kiñci manāpaṃ labhitvā hoti, tasmā evamāha. Kiṃ jīyitthāti yassa hi kiñci manāpaṃ cīvarādivatthu jiṇṇaṃ hoti, so socati, tasmā evamāha. Aratī nābhikīratīti ukkaṇṭhitā nābhibhavati. Aghajātassāti dukkhajātassa, vaṭṭadukkhe ṭhitassāti attho. Nandījātassāti jātataṇhassa. Aghanti evarūpassa hi vaṭṭadukkhaṃ āgatameva hoti. “Dukkhī sukhaṃ patthayati”ti hi vuttaṃ. Iti aghajātassa nandī hoti, sukhavipariṇāmena dukkhaṃ āgatamevāti nandījātassa aghaṃ hoti. Aṭṭhamaṃ.

100. Navamaṃ vuttatthameva. Navamaṃ.

101. Dasame ānandattherassa anumānabuddhiyā ānubhāvappakāsanatthaṃ aññataroti āha. Dasamaṃ.

Dutiyo vaggo.

3. Nānātitthiyavaggo

1-2. Sivasuttādivaṇṇanā

102. Tatiyavaggassa paṭhamaṃ vuttatthameva. Paṭhamaṃ.

103. Dutiye paṭikaccevāti paṭhamaṃyeva. Akkhacchinnovajhāyatīti akkhacchinno avajhāyati, balavacintanaṃ cinteti. Dutiyaḡāthāya akkhacchinnovāti akkhacchinno viya. Dutiyaṃ.

3-4. Serīsuttādivaṇṇanā

104. Tatiye dāyakoti dānasīlo. Dānapatīti yaṃ dānaṃ demi, tassa pati hutvā demi, na dāso na sahāyo. Yo hi attanā madhuraṃ bhuñjati, paresaṃ amadhuraṃ deti, so dānasaṅkhātassa deyyadhammassa dāso hutvā deti. Yo yaṃ attanā bhuñjati, tadeva deti, so sahāyo hutvā deti. Yo pana attanā yena tena yāpeti, paresaṃ madhuraṃ deti, so pati jeṭṭhako sāmi hutvā deti. Ahaṃ “tādiso ahoṣi”nti vadati.

Catūsu dvāresuti tassa kira rañño sindhavaratṭhaṃ sodhivākaratṭhanti dve ratṭhāni ahesuṃ, nagaraṃ roruvaṃ nāma. Tassa ekekasmim dvāre devasikaṃ satasahassaṃ uppajjati, antonagare vinicchayaṭṭhāne satasahassaṃ. So bahuhiraññasuvaṇṇaṃ rāsibhūtaṃ disvā kammassakataññaṃ uppādetvā catūsu dvāresu dānasālāyo kāretvā tasmim tasmim dvāre utṭhitaāyena dānaṃ dethāti amacce ṭhapesi. Tenāha - “catūsu dvāresu dānaṃ dīyitthā”ti.

Samaṇabrāhmaṇakapaṇaddhikavanibbakayācakānanti ettha samaṇāti pabbajjūpagatā. Brāhmaṇāti bhovādino. Samitapāpabāhitapāpe pana samaṇabrāhmaṇe esa nālattha. Kapaṇāti duggatā daliddamanussā kāṇakuṇiādayo. Addhikāti pathāvino. Vanibbakāti ye “iṭṭhaṃ, dinnaṃ, kantaṃ, manāpaṃ, kālena, anavajjaṃ dinnaṃ, dadaṃ cittaṃ pasādeyya, gacchatu bhavaṃ brahmaloka”ntiādinaṃ nayena dānassa vaṇṇaṃ thomayamānā vicaranti. Yācakāti ye “pasatamattaṃ detha, sarāvamattaṃ dethā”tiādini ca vatvā yācamānā vicaranti. Itthāḡārassa dānaṃ dīyitthāti paṭhamadvārassa laddhattā tattha uppajjanakasatasahassee aññampi

dhanam pakkhipitvā rañño amacce hāretvā attano amacce ṭhapetvā raññā dinnadānato rājitthiyo mahantataram dānam adamsu. Tam sandhāyevamāha. Mama dānam paṭikkamīti yaṃ mama dānam tattha dīyittha, tam paṭinivatti. Sesadvāresupi eseva nayo. Kocīti katthaci. Dīgharattanti asītivassasahassāni. Ettakam kira kālam tassa rañño dānam dīyittha. Tatiyaṃ.

105. Catuttham vuttatthameva. Catuttham.

5. Jantusuttavaṇṇanā

106. Pañcame kosalesu viharantīti bhagavato santike kammaṭṭhānam gahetvā tattha gantvā viharanti. Uddhatāti akappiye kappiyasaññitāya ca kappiye akappiyasaññitāya ca anavajje sāvajjasaññitāya ca sāvajje anavajjasaññitāya ca uddhaccapakatikā hutvā. Unnaḷāti uggatanaḷā, utthitatuccamānāti vuttam hoti. Capalāti pattacīvaramaṇḍanādīnā cāpallena yuttā. Mukharāti mukhakharā, kharavacanāti vuttam hoti. Vikiṇṇavācāti asaṃyatavacanā, divasampi niratthakavacanapalāpino. Muṭṭhassatinoti naṭṭhassatino sativirahitā, idha kataṃ ettha pamussanti. Asampajānāti nippaṇṇā. Asamāhitāti appanāupacārasamādhirahitā, caṇḍasote baddhanāvāsadisā. Vibbhantacittāti anavaṭṭhitacittā, panthāruḷhabālamigasadisā. Pākatindriyāti saṃvarābhāvena gihikāle viya vivaṭāindriyā.

Jantūti evaṃnāmako devaputto. Tadahuposatheti tasmim ahu uposathe, uposathadivaseti attho. Pannaraseti cātuddasikādipaṭikkhepo. Upasaṅkamīti codanattāya upagato. So kira cintesi - “ime bhikkhū satthu santike kammaṭṭhānam gahetvā nikkhantā, idāni pamattā viharanti, na kho panete pāṭiyekkaṃ nisinnaṭṭhāne codiyamānā katham gaṇhissanti, samāgamanakāle codissāmī”ti uposathadivase tesam sannipatitabhāvaṃ ṇatvā upasaṅkami. Gāthāhi ajjhabhāsīti sabbesaṃ majjhe ṭhatvā gāthā abhāsī.

Tattha yasmā guṇakathāya saddhim nigguṇassa aguṇo pākaṭo hoti, tasmā guṇam tāva kathento sukhajīvino pure āsuntiādīmāha. Tattha sukhajīvino pure āsunti pubbe bhikkhū supposā subharā ahesuṃ, uccanīcakulesu sapadānam caritvā laddhena missakapiṇḍena yāpesunti adhippāyena evamāha. Anicchāti nittanḥā hutvā.

Evaṃ porāṇakabhikkhūnam vaṇṇam kathetvā idāni tesam avaṇṇam kathento dupposantiādīmāha. Tattha gāme gāmaṇikā viyāti yathā gāme gāmaṇikā nānappakārena janam pīletvā khīradadhitaṇḍulādīni āharāpetvā bhuñjanti, evaṃ tumhepi anesanāya ṭhitā tumhākaṃ jīvikaṃ kappethāti adhippāyena vadati. Nipajjantīti uddesaparipucchāmanasikārehi anattikā hutvā sayanamhi hatthapāde vissajjetvā nipajjanti. Parāgāresūti paragehesu, kulasuṇhādīsūti attho. Mucchitāti kilesamucchāya mucchitā.

Ekacceti vattabbayuttakeyeva. Apaviddhāti chaḍḍitakā. Anāthāti apatiṭṭhā. Petāti susāne chaḍḍitā kālaṅkatamanussā. Yathā hi susāne chaḍḍitā nānāsakuṇādīhi khajjanti, ṇātakāpi nesaṃ nāthakiccaṃ na karonti, na rakkhanti, na gopayanti, evamevaṃ evarūpāpi ācariyupajjhāyādīnam santikā ovādānusāsaniṃ na labhantīti apaviddhā anāthā, yathā petā, tatheva honti. Pañcamam.

6. Rohitassasuttavaṇṇanā

107. Chaṭṭhe yatthāti cakkavāḷalokassa ekokāse bhummaṃ. Na cavati na upapajjatīti idaṃ aparāparaṃ cutipaṭisandhivasena gahitaṃ. Gamanenāti padagamanena. Nāhaṃ taṃ lokassa antanti satthā saṅkhāralokassa antaṃ sandhāya vadati. Nāteyyantiādīsu nātabbaṃ, daṭṭhabbaṃ, pattaḃbanti attho.

Iti devaputtena cakkavāḷalokassa anto pucchito, satthārā saṅkhāralokassa kathito. So pana attano pañhena saddhiṃ satthu byākaraṇaṃ sametīti saññāya pasamsanto acchariyantiādīmāha.

Daḷhadhammoti daḷhadhanu, uttamappamāṇena dhanunā samannāgato. Dhanuggahoti dhanuācariyo. Susikkhitoti dasa dvādasa vassāni dhanusippaṃ sikkhito. Katahatthoti usabhappamāṇepi vālaggaṃ vijjhitaṃ samatthabhāvena katahattho. Katūpāsanoti katasarakkhepo dassitasippo. Asanenāti kaṇḍena. Atipāteyyāti atikkameyya. Yāvatā so tālacchāyaṃ atikkameyya, tāvatā kālena ekacakkavāḷaṃ atikkamāmīti attano javasampattiṃ dasseti.

Puratthimā samuddā pacchimoti yathā puratthimasamuddā pacchimasamuddo dūre, evaṃ me dūre padavītiḥāro ahoṣīti vadati. So kira pācīnacakkavāḷamukhavaṭṭiyaṃ ṭhito pādaṃ pasāretvā pacchimacakkavāḷamukhavaṭṭiyaṃ akkamati, puna dutiyaṃ pādaṃ pasāretvā paracakkavāḷamukhavaṭṭiyaṃ akkamati. Icchāgatanti icchā eva. Aññatrevāti nippapañcataṃ dasseti. Bhikkhācārakāle kiresa nāgalatādantakaṭṭhaṃ khāditvā anotatte mukhaṃ dhovivā kāle sampatte uttarakurumhi piṇḍāya caritvā cakkavāḷamukhavaṭṭiyaṃ nisinna bhattakiccaṃ karoti, tattha muhuttaṃ vissamitvā puna javati. Vassasatāyukoti tadā dīghāyukakālo hoti, ayaṃ pana vassasatāvasiṭṭhe āyumiḥi gamanaṃ ārabhi. Vassasatajīvīti taṃ vassasataṃ anantarāyena jīvanto. Antarāva kālaṇkatoti cakkavāḷalokassa antaṃ appatvā antarāva mato. So pana tattha kālaṃ katvāpi āgantvā imasmiṃyeva cakkavāḷe nibbatti. Appatvāti saṅkhāralokassa antaṃ appatvā. Dukkhasāti vaṭṭadukkhasa. Antakiriyanti pariyantakaraṇaṃ. Kaḷevareti attabhāve. Sasaññimhi samanaketi sasaññe sacitte. Lokanti dukkhasaccaṃ. Lokasamudayanti samudayasaccaṃ. Lokanirodhanti nirodhasaccaṃ. Paṭipadanti maggasaccaṃ. Iti - “nāhaṃ, āvuso, imāni cattāri saccāni tiṇakaṭṭhādīsu paññapemi, imasmiṃ pana cātumahābhūtiḥ kāyasmim yeva paññapemi”ti dasseti. Samitāvīti samitapāpo. Nāsīsatīti na pattheti. Chaṭṭhaṃ.

108-109. Sattamaṭṭhamāni vuttatthāneva. Sattamaṃ, aṭṭhamamaṃ.

9. Susimasuttavaṇṇanā

110. Navame tuyhampi no, ānanda, sārīputto rucātīti satthā therassa vaṇṇaṃ kathetukāmo, vaṇṇo ca nāmesa visabhāgapuggalassa santike kathetuṃ na vaṭṭati. Tassa santike kathito hi matthakaṃ na pāpuṇāti. So hi “asuko nāma bhikkhu sīlavā”ti vutte. “Kiṃ tassa sīlaṃ? Gorūpasīlo so. Kiṃ tayā añño sīlavā na diṭṭhapubbo”ti vā? “Paññavā”ti vutte, “kiṃ pañño so? Kiṃ tayā añño paññavā na diṭṭhapubbo”ti? Vā, ādīni vatvā vaṇṇakathāya antarāyaṃ karoti. Ānandatthero pana sārīputtattherassa sabhāgo, paṇītāni labhitvā therassa deti, attano upaṭṭhākadārake pabbājetvā therassa santike upajjhaṃ gaṇhāpeti, upasampādeti. Sārīputtattheropi ānandattherassa tatheva karoti. Kiṃ kāraṇa? Aññamaññassa guṇesu pasīditvā. Ānandatthero hi - “amhākaṃ jeṭṭhabhātiko ekaṃ asaṅkhyeyyaṃ satahasassaṇca kappe pāramiyo pūretvā soḷasavidhaṃ paññaṃ paṭivijjhivā dhammasenāpatiṭṭhāne ṭhito”ti therassa guṇesu pasīditvāva theramaṃ mamāyati. Sārīputtattheropi - “sammāsambuddhassa mayā kattaḃbaṃ mukhodakadānādikiccaṃ sabbaṃ ānando

karoti. Ānandaṃ nissāya ahaṃ icchiticchitaṃ samāpattiṃ samāpajjitum labhāmī”ti āyasmato ānandassa guṇesu pasīditvāva taṃ mamāyati. Tasmā bhagavā sārīputtattherassa vaṇṇaṃ kathetukāmo ānandattherassa santike kathetum āraddho.

Tattha tuyhampīti sampiṇḍanattho pi-kāro. Idaṃ vuttaṃ hoti - “ānanda, sārīputtassa ācāro gocaro vihāro abhikkamo paṭikkamo ālokitavilokitaṃ samīñjitapasāraṇaṃ mayhaṃ ruccati, asītimahātherānaṃ ruccati, sadevakassa lokassa ruccati. Tuyhampi ruccatī”ti?

Tato thero sāṭakantare laddhokāso balavamallo viya tuṭṭhamānaso hutvā - “satthā mayhaṃ piyasahāyassa vaṇṇaṃ kathāpetukāmo. Labhissāmi no ajja, dīpadhajabhūtaṃ mahājambuṃ vidhunanto viya valāhakantarato candaṃ nīharitvā dassento viya sārīputtattherassa vaṇṇaṃ kathetu”nti cintetvā paṭhamataraṃ tāva catūhi padehi puggalapalāpe haranto kassa hi nāma, bhante, abālāssātiādīmāha. Bālo hi bālatāya, duṭṭho dosatāya, mūḷho mohena, vipallatthacitto ummattako cittavipallāseṇa vaṇṇaṃ “vaṇṇo”ti vā avaṇṇaṃ “avaṇṇe”ti vā, “ayaṃ buddho, ayaṃ sāvako”ti vā na jānāti. Abālādayo pana jānanti, tasmā abālāssātiādīmāha. Na rucceyyāti bālādīnaṃyeva hi so na rucceyya, na aññassa kassaci na rucceyya.

Evam puggalapalāpe haritvā idāni soḷasahi padehi yathābhūtaṃ vaṇṇaṃ kathento paṇḍito, bhantetiādīmāha. Tattha paṇḍitoti paṇḍiccena samannāgato, catūsu kosallesu ṭhitassetam nāmaṃ. Vuttañhetam - “yato kho, ānanda, bhikkhu dhātukusalo ca hoti āyatanakusalo ca paṭiccasamuppādakusalo ca ṭhānāṭṭhānakusalo ca, ettāvatā kho, ānanda, ‘paṇḍito bhikkhū’ti alaṃ vacanāyā”ti. Mahāpaññotiādīsu mahāpaññādīhi samannāgatoti attho. Tatridaṃ mahāpaññādīnaṃ nānattaṃ - katamā mahāpaññā? Mahante sīlakkhandhe pariggaṇhātīti mahāpaññā, mahante samādhikkhandhe, paññākkhandhe, vimuttikkhandhe, vimuttiñāṇadassanakkhandhe pariggaṇhātīti mahāpaññā. Mahantāni ṭhānāṭṭhānāni, mahāvihārasamāpattiyo, mahantāni ariyasaccāni, mahante satipaṭṭhāne, sammappadhāne, iddhipāde, mahantāni indriyāni, balāni, bojjhaṅgāni, mahante ariyamagge, mahantāni sāmāññaphalāni, mahāabhiññāyo, mahantaṃ paramatthaṃ nibbānaṃ pariggaṇhātīti mahāpaññā.

Sā pana therassa devorohanaṃ katvā saṅkassanagaradvāre ṭhitena satthārā puthujjanapañcake pañhe pucchite taṃ vissajjentassa pākaṭā jātā.

Katamā puthupaññā? Puthu nānākhandesu, Puthu nānādhātūsu, puthu nānāyatanesu, puthu nānāpaṭiccasamuppādesu, puthu nānāsuññatamanupalabbhesu, puthu nānāatthesu, dhammesu niruttīsu paṭibhānesu, puthu nānāsīlakkhandhesu, puthu nānāsamādhī-paññāvimutti-vimuttiñāṇadassanakkhandhesu, puthu nānāṭṭhānāṭṭhānesu, puthu nānāvihārasamāpattīsu, puthu nānāariyasaccesu, puthu nānāsatipaṭṭhānesu, sammappadhānesu, iddhipādesu, indriyesu, balesu, bojjhaṅgesu, puthu nānāariyamaggesu, sāmāññaphalesu, abhiññāsu, puthu nānājanasādhāraṇe dhamme samatikkamma paramatthe nibbāne ñāṇaṃ pavattatīti puthupaññā.

Katamā hāsapaññā? Idhekacco hāsabahulo vedabahulo tuṭṭhibahulo pāmojjabahulo sīlaṃ paripūreti, indriyasamvaraṃ paripūreti, bhojane mattaññutaṃ, jāgariyānuyogaṃ, sīlakkhandhaṃ, samādhikkhandhaṃ, paññākkhandhaṃ, vimuttikkhandhaṃ, vimuttiñāṇadassanakkhandhaṃ paripūretīti, hāsapaññā.

Hāsabahulo pāmojjabahulo ṭhānāṭṭhānaṃ paṭivijjhatīti hāsapañña. Hāsabahulo vihārasamāpattiyo paripūretīti hāsapañña. Hāsabahulo ariyasaccāni paṭivijjhati. Satipaṭṭhāne, sammappadhāne, iddhipāde, indriyāni, balāni, bojjhaṅgāni, ariyamaggaṃ bhāvetīti hāsapañña. Hāsabahulo sāmāññaphalāni sacchikaroti, abhiññāyo paṭivijjhatīti hāsapañña, hāsabahulo vedatuṭṭhipāmojjabahulo paramatthaṃ nibbānaṃ sacchikarotīti hāsapañña.

Thero ca sarado nāma tāpaso hutvā anomadassissa bhagavato pādamūle aggasāvakaṃ patthanam paṭṭhapesi. Taṃkālati paṭṭhāya hāsabahulo sīlāparipūraṇādīni akāsīti hāsapañña.

Katamā javanapañña? Yaṃkiñci rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ...pe... yaṃ dūre santike vā, sabbam rūpaṃ aniccato khippam javatīti javanapañña. Dukkhatō khippam, anattato khippam javatīti javanapañña. Yā kāci vedanā...pe... yā kāci sañña... ye keci saṅkhārā... yaṃkiñci viññānaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ...pe... sabbam viññānaṃ aniccato, dukkhato, anattato khippam javatīti javanapañña. Cakkhu...pe... jarāmaṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccato, dukkhato, anattato khippam javatīti javanapañña. Rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccaṃ khayaṭṭhena, dukkhaṃ bhayaṭṭhena, anattā asāraṭṭhenaṭi tulayitvā tīrayitvā vibhāvayitvā vibhūtaṃ katvā rūpanirodhe nibbāne khippam javatīti javanapañña. Vedanā... sañña... saṅkhārā... viññānaṃ... cakkhu...pe... jarāmaṇaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ aniccaṃ khayaṭṭhena...pe... vibhūtaṃ katvā jarāmaṇanirodhe nibbāne khippam javatīti javanapañña. Rūpaṃ atītānāgatapaccuppannaṃ...pe... viññānaṃ. Cakkhu...pe... jarāmaṇaṃ aniccaṃ saṅkhataṃ paṭiccasamuppannaṃ khayadhammaṃ vayadhammaṃ virāgadhammaṃ nirodhadhammanti tulayitvā tīrayitvā vibhāvayitvā vibhūtaṃ katvā jarāmaṇanirodhe nibbāne khippam javatīti javanapañña.

Katamā tikkhapañña? Khippam kilese chindatīti tikkhapañña. Uppannaṃ kāmavitakkaṃ nādhivāseti, uppannaṃ byāpādavitaṃ... uppannaṃ vihiṃsāvitakkaṃ... uppannapanne pāpake akusale dhamme... uppannaṃ rāgaṃ... dosaṃ... mohaṃ... kodhaṃ... upanāhaṃ... makkhaṃ... paḷāsaṃ... issaṃ... macchariyaṃ... māyaṃ... sāṭṭheyyaṃ... thambhaṃ... sārāmbhaṃ... mānaṃ... atimānaṃ... madaṃ... pamādaṃ... sabbe kilese... sabbe duccharite... sabbe abhisāṅkhāre... sabbe bhavagāmikamme nādhivāseti pajahati vinodeti, byantīkaroti, anabhāvaṃ gametīti tikkhapañña. Ekasmiṃ āsane cattāro ca ariyamaggā, cattāri ca sāmāññaphalāni, catasso ca paṭisambhidāyo, cha ca abhiññāyo adhigatā honti sacchikatā phassitā paññāyāti tikkhapañña.

Thero ca bhāgineyyassa dīghanakhaparibbājakassa vedanāpariggahasutte desiyamāne ṭhitakova sabbakilese chinditvā sāvakaṃ pāramiññaṃ paṭividdhakālati paṭṭhāya tikkhapañña nāma jāto. Tenāha - “tikkhapañña, bhante, āyasmā sārīputto”ti.

Katamā nibbedhikapañña? Idhekkacco sabbasaṅkhāresu ubbegabahulo hoti uttāsabahulo ukkaṇṭhanabahulo aratibahulo anabhiratibahulo bahimukho na ramati sabbasaṅkhāresu, anibbiddhapubbaṃ appadālitapubbaṃ lobhakkhandhaṃ nibbijjhati padāletīti nibbedhikapañña. Anibbiddhapubbaṃ appadālitapubbaṃ dosakkhandhaṃ... mohakkhandhaṃ... kodhaṃ... upanāhaṃ...pe... sabbe bhavagāmikamme nibbijjhati padāletīti nibbedhikapañña.

Appicchoti santagūṇaniguhanatā, paccayapaṭiggahaṇe ca mattaññutā, etaṃ appicchalakkaṇanti iminā lakkhaṇena samannāgato. Santuṭṭhoti catūsu paccayesu yathālābhasantoso yathābalasantoso yathāsāruppasantosi, imehi tīhi santosehi samannāgato. Pavivittoti kāyaviveko ca vivekaṭṭhakāyānaṃ nekkhammābhiratānaṃ, cittaviveko ca parisuddhacittānaṃ paramavodānappattānaṃ, upadhiviveko ca nirupadhīnaṃ puggalānaṃ visaṅkhāragatānanti, imesaṃ tiṇṇaṃ vivekānaṃ lābhī. Asaṃsaṭṭhoti dassanaṃsaṃsaggo savanaṃsaṃsaggo samullapanasaṃsaggo paribhogasaṃsaggo kāyasaṃsaggoti, imehi pañcahi saṃsaggehi virahito. Ayañca pañcavidho saṃsaggo rājūhi rājamahāmattehi titthiyehi titthiyasāvakehi upāsakehi upasikāhi bhikkhūhi bhikkhunīhi aṭṭhahi puggalehi saddhiṃ jāyati, so sabbopi therassa natthīti asaṃsaṭṭho.

Āraddhavīriyoti paggaḥitavīriyo paripuṇṇavīriyo. Tattha āraddhavīriyo bhikkhu gamane uppanakilesassa ṭhānaṃ pāpuṇitum na deti, ṭhāne uppanassa nisajjaṃ, nisajjāya uppanassa seyyaṃ pāpuṇitum na deti, tasmim tasmim iriyāpathe uppannaṃ tattha tattheva niggaṇhāti. Thero pana catucattālīsa vassāni mañce piṭṭhiṃ na pasāreti. Taṃ sandhāya “āraddhavīriyo”ti āha. Vattāti odhunanavattā. Bhikkhūnaṃ ajjhācāraṃ disvā “ajja kathessāmi, sve kathessāmi”ti kathāvavatthānaṃ na karoti, tasmim tasmim yeva ṭhāne ovadati anusāsātīti attho.

Vacanakkhamoti vacanaṃ khamati. Eko hi parassa ovādaṃ deti, sayam pana aññaena ovadiyamāno kujjhati. Thero pana parassapi ovādaṃ deti, sayam ovadiyamānopi siraṣā sampaṭicchati. Ekadivaṃ kira sārīputtattheraṃ sattavassiko sāmaṇero - “bhante, sārīputta, tumhākaṃ nivāsanakaṇṇo olambatī”ti āha. Thero kiñci avatvāva ekamantaṃ gantvā parimaṇḍalaṃ nivāsetvā āgamma “ettakaṃ vaṭṭati ācariyā”ti añjaliṃ paggayha aṭṭhāsi.

“Tadahu pabbajito santo, jātiyā sattavassiko;
Sopi maṃ anusāseyya, sampaṭicchāmi matthake”ti. -

Āha.

Codakoti vatthusmiṃ otiṇṇe vā anotiṇṇe vā vītikkamaṃ disvā - “āvuso, bhikkhunā nāma evaṃ nivāsetabbaṃ, evaṃ pārupitabbaṃ, evaṃ gantabbaṃ, evaṃ ṭhātabbaṃ, evaṃ nisīditabbaṃ, evaṃ khāditabbaṃ, evaṃ bhuñjitabba”nti tantivasena anusīṭṭhiṃ deti.

Pāpagarahīti pāpapuggale na passe, na tesam vacanaṃ suṇe, tehi saddhiṃ ekacakkavāḷepi na vaseyyaṃ.

“Mā me kadāci pāpiccho, kusīto hīnavīriyo;
Appassuto anādaro, sameto ahu katthacī”ti. -

Evaṃ pāpapuggalepi garahati, “samaṇena nāma rāgavasikena dosamohavasikena na hotabbaṃ, uppanno rāgo doso moho pahātabbo”ti evaṃ pāpadhammepi garahatīti dvīhi kāraṇehi “pāpagarahī, bhante, āyasmā sārīputto”ti vadati.

Evaṃ āyasmatā ānandena soḷasahi padehi therassa yathābhūtavaṇṇappakāsane kate - “kiṃ ānando attano piyasahāyassa vaṇṇaṃ kathetum na labhati, kathetu kiṃ pana tena kathitaṃ tattheva hoti, kiṃ so sabbaññū”ti? Koci pāpapuggalo vattum mā

labhatūti satthā taṃ vaṇṇabhaṇaṇaṃ akuppaṃ sabbaññubhāsitaṃ karonto
jinamuddikāya lañchanto evametantiādīmāha.

Evam tathāgatena ca ānandattherena ca mahātherassa vaṇṇe kathiyamāne
bhumatthakā devatā utthahitvā eteheva soḷasahi padehi vaṇṇaṃ kathayimṣu. Tato
ākāsaṭṭhakadevatā sītavalāhakā uṇhavalāhakā cātumahārājikāti yāva
akaniṭṭhabrahmalokā devatā utthahitvā eteheva soḷasahi padehi vaṇṇaṃ kathayimṣu.
Etenupāyena ekacakkavāḷaṃ ādiṃ katvā dasasu cakkavāḷasahassesu devatā
utthahitvā kathayimṣu. Athāyasmato sārīputtassa saddhivihāriko susīmo devaputto
cintesi - “imā devatā attano attano nakkhattakīḷaṃ pahāya tattha tattha gantvā
mayhaṃ upajjhāyasessa vaṇṇaṃ kathenti, gacchāmi tathāgatassa santikaṃ, gantvā
etadeva vaṇṇabhaṇaṇaṃ devatābhāsitaṃ karomī”ti, so tathā akāsi. Taṃ dassetuṃ
atha kho susīmotiādi vuttaṃ.

Uccāvacāti aññesu ṭhānesu paṇītaṃ uccaṃ vuccati, hīnaṃ avacaṃ. Idha pana
uccāvacāti nānāvidhā vaṇṇanibhā. Tassā kira devaparisāya nīlaṭṭhānaṃ atinīlaṃ,
pītakaṭṭhānaṃ atipītakaṃ, lohitaṭṭhānaṃ atilohitaṃ, odātaṭṭhānaṃ accodātanti,
catubbidhā vaṇṇanibhā pātubhavi. Teneva seyyathāpi nāmāti catasso upamā āgatā.
Tattha subhoti sundaro. Jātimāti jātisampanno. Suparikammakatoti
dhovanādiparikammena suṭṭhu parikammakato. Paṇḍukambale nikkhattoti
rattakambale ṭhapito. Evamevanti rattakambale nikkhattamaṇi viya sabbā
ekappahāreneva virocituṃ āraddhā. Nikkhanti atirekapañcasuvaṇṇena
katapiḷandhanaṃ. Tañhi ghaṭṭanamajjanakkhamaṃ hoti. Jambonadanti
mahājambusākhāya pavattanadiyaṃ nibbattaṃ, mahājambuphalarase vā
pathaviyaṃ pavitṭhe suvaṇṇaṅkurā utthahanti, tena suvaṇṇena katapiḷandhanantipi
attho. Dakkhakammāraputtaukkāmasukusalasampahaṭṭhanti sukusalena
kammāraputtena ukkāmasukhe pacitvā sampahaṭṭhaṃ. Dhātuvibhaṅge akatabhaṇḍaṃ
gahitaṃ, idha pana katabhaṇḍaṃ.

Viddheti dūrībhūte. Deveti ākāse. Nabhaṃ abbhussakkamānoti ākāsaṃ
abhilaṅghanto. Iminā taruṇasūriyabhāvo dassito. Soratoti soraccena samannāgato.
Dantoti nibbisevano. Satthuvaṇṇābhatoti satthārā ābhatavaṇṇo. Satthā hi
aṭṭhapaṇisamajjhe nisīditvā “sevatha, bhikkhave, sārīputtamoggallāne”tiādinā
nayena therassa vaṇṇaṃ āharīti thero ābhatavaṇṇo nāma hoti. Kālaṃ kaṅkhatīti
parinibbānakālaṃ pattheti. Khīṇāsavo hi neva maraṇaṃ abhinandati, na jīvitaṃ
pattheti, divasasaṅkhepaṃ vetanaṃ gahetvā ṭhitapuriso viya kālaṃ pana pattheti,
olokento tiṭṭhatīti attho. Tenevāha -

“Nābhinandāmi maraṇaṃ, nābhinandāmi jīvitaṃ;

Kālañca paṭikaṅkhāmi, nibbisāṃ bhatako yathā”ti. Navamaṃ;

10. Nānātiṭṭhiyasāvakasuttavaṇṇanā

111. Dasame nānātiṭṭhiyasāvakāti te kira kammavādino ahesuṃ, tasmā dānādīni
puññaṇi katvā sagge nibbattā, te “attano attano satthari pasādena nibbattamhā”ti
saññino hutvā “gacchāma dasabalassa santike ṭhatvā amhākaṃ satthārānaṃ
vaṇṇaṃ kathessāmā”ti āgantvā paccekagāthāhi kathayimṣu. Tattha chinditamāriteti
chindite ca mārite ca. Hatajānīsūti pothane ca dhanajānīsu ca. Puññaṃ vā paṇāti
attano puññaṃpi na samanupassati, saṅkhepato puññaṃpuññaṃ vipāko natthīti

vadati. Sa ve vissāsamācikkhīti so - “evaṃ katapāpānampi katapuññānampi vipāko natthī”ti vadanto sattānaṃ vissāsaṃ avassayaṃ patitṭhaṃ ācikkhati, tasmā mānaṃ vanaṃ pūjanaṃ arahatīti vadati.

Tapojigucchāyāti kāyakilamathatapena pāpajigucchana. Susaṃvutattoti samannāgato pihito vā. Jegucchīti tapena pāpajigucchako. Nipakoti paṇḍito. Cātuyāmasusaṃvutoti cātuyāmena susaṃvuto. Cātuyāmo nāma sabbavārivārito ca hoti sabbavāriyutto ca sabbavāridhuto ca sabbavāriphuṭo cāti ime cattāro koṭṭhāsā. Tattha sabbavārivāritoti vāritasabbaudako, paṭikkhittasabbasītodakoti attho. So kira sītodake sattasaññī hoti, tasmā taṃ na valañjeti. Sabbavāriyuttoti sabbena pāpavāraṇena yuto. Sabbavāridhutoti sabbena pāpavāraṇena dhutapāpo. Sabbavāriphuṭoti sabbena pāpavāraṇena phuṭṭho. Diṭṭhaṃ sutañca ācikkhanti diṭṭhaṃ “diṭṭhaṃ me”ti sutāṃ “sutaṃ me”ti ācikkhanto, na niguhanto. Na hi nūna kibbisīti evarūpo satthā kibbisakārako nāma na hoti.

Nānātitthiyeti so kira nānātitthiyānaṃyeva upaṭṭhāko, tasmā te ārabbha vadati. Pakudhako kātiyānoti pakudho kaccāyano. Nigaṇṭhoti nāṭaputto. Makkhalipūraṇāseti makkhali ca pūraṇo ca. Sāmaññaṃpattāti samaṇadhamme koṭippattā. Na hi nūna teti sappurisehi na dūre, teyeva loke sappurisāti vadati. Paccabhāsīti “ayaṃ ākoṭako imesaṃ nagganissirikānaṃ dasabalassa santike ṭhatvā vaṇṇaṃ kathetīti tesāṃ avaṇṇaṃ kathessāmī”ti patiabhāsīti.

Tattha sahācaritenāti saha caritamattena. Chavo sigāloti lāmaṃ kālasiḡalo. Kotthukoti tasseva vevacanaṃ. Saṅkassarācāroti āsaṅkitasamācāro. Na sataṃ sarikkhoti paṇḍitānaṃ sappurisānaṃ sadiso na hoti, kiṃ tvaṃ kālasiḡalasadise titthiye sihe karosīti?

Anvāvisitvāti “ayaṃ evarūpānaṃ satthārānaṃ avaṇṇaṃ katheti, teneva naṃ mukhena vaṇṇaṃ kathāpessāmī”ti cintetvā tassa sarīre anuāvisi adhimucci, evaṃ anvāvisitvā. Āyuttāti tapojigucchane yuttapayuttā. Pālayaṃ pavivekiyanti pavivekaṃ pālayantā. Te kira “nhāpitapavivekaṃ pālessāmā”ti sayaṃ kese luṅcanti. “Cīvarapavivekaṃ pātessāmā”ti naggā vicaranti. “Piṇḍapātapavivekaṃ pālessāmā”ti sunakhā viya bhūmiyaṃ vā bhuñjanti hatthesu vā. “Senāsanapavivekaṃ pālessāmā”ti kaṇṭakaseyyādīni kappenti. Rūpe nivitṭhāti taṇhādiṭṭhīhi rūpe patitṭhitā. Devalokābhinandinoti devalokapatthanakāmā. Mātiyāti maccā, te ve maccā paralokatthāya sammā anusāsantīti vadati.

Iti veditvāti “ayaṃ paṭhamaṃ etesaṃ avaṇṇaṃ kathetvā idāni vaṇṇaṃ katheti, ko nu kho eso”ti āvajjento jānitvāva. Ye cantalikkhasmiṃ pabhāsavaṇṇāti ye antalikkhe candobhāsasūriyobhāsasaññhārāgainadahanutārakarūpānaṃ pabhāsavaṇṇā. Sabbeva te teti sabbeva te tayā. Namucīti māraṃ ālapati. Āmisāṃva macchānaṃ vadhāya khittāti yathā macchānaṃ vadhatthāya baḷisalaggaṃ āmisāṃ khipati, evaṃ tayā pasamsamānena ete rūpā sattānaṃ vadhāya khittāti vadati.

Mānavagāmiyoti ayaṃ kira devaputto buddhupaṭṭhāko. Rājagahīyānanti rājagahapabbatānaṃ. Setoti kelāso. Aghagāminanti ākāsagāmīnaṃ. Udadhinanti udakanidhānānaṃ. Idaṃ vuttaṃ hoti - yathā rājagahīyānaṃ pabbatānaṃ vipulo seṭṭho, himavantapabbatānaṃ kelāso, ākāsagāmīnaṃ ādicco, udakanidhānānaṃ samuddo, nakkhattānaṃ cando, evaṃ sadevakassa lokassa buddho seṭṭhoti. Dasamaṃ.

Nānātitthiyavaggo tatiyo.

Iti sārattthappakāsiniyā

Samyuttanikāya-aṭṭhakathāya

Devaputtasamyuttavaṇṇanā niṭṭhitā.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Σχόλια. Ο Κανόνας των Ομιλιών - Σχόλια. 3. Η συλλογή των συνδεδεμένων ομιλιών - Σχόλια. 1. Σχόλια για το βιβλίο με τους στίχους. 2. Συνδεδεμένες ομιλίες με νεαρές θεότητες έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org